Betänkande JsUB 3/2021 rd– RP 256/2020 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om det nationella genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik och 20 § i lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om det nationella genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik och 20 § i lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken (RP 256/2020 rd): Ärendet har remitterats till jord- och skogsbruksutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört
- fiskeriråd Risto Lampinen, jord- och skogsbruksministeriet
- specialforskare Jari Raitaniemi, Naturresursinstitutet
- ordförande Jarno Aaltonen, Selkämeren Ammattikalastajat r.y.
- verkställande direktör Kim Jordas, Finlands Yrkesfiskarförbund FYFF rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av
- justitieministeriet
- fiskeriexpert Minna Uusimäki, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland
- Centralförbundet för Fiskerihushållning
- Finlands naturskyddsförbund rf
- Tornio-Muoniojokiseura ry.

Inget yttrande av
- Finlands Fritidsfiskares Centralorganisation rf
- WWF Finland.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om det nationella genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik ändras. Det system med aktörsspecifika fiskekvoter som infördes vid ingången av 2017 preciseras så att för uppföljningen av begränsningarna av andelen överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter förpliktas deras innehavare att meddela sitt företags ägarunder-

lag i samband med den årliga ansökan om kvoter. Skyldigheten att lämna uppgifter gäller även utländska sammanslutningar och koncerner. Om en innehavare inte lämnar de begärda uppgifterna om ägarunderlaget, kan närings-, trafik- och miljöcentralen inte bevilja innehavaren den aktörsspecifika fiskekvoten för det år som ansökan gäller. Dessutom bemyndigas jord- och skogsbruksministeriet att dra in nyttjanderätter av en sådan aktör som innehar flera nyttjanderätter än den tillåtna mängden eller som har gett felaktiga uppgifter om ägarunderlaget. Vidare förtydligas bestämmelserna när det gäller förlusten och ny fördelning av nyttjanderätter till följd av underlåtelse att använda den aktörsspecifika fiskekvoten samt följden av att avstå från den aktörsspecifika fiskekvoten med hänsyn till sådana kvotandelar som överförs från det föregående fiskeåret. I fråga om nya handelsbeteckningar på fiskeri- och vattenbruksprodukter tas det i lagen in en möjlighet att snabbt fastställa en tillfällig handelsbeteckning.

Dessutom föreslås att ett bemyndigande att utfärda förordning om anteckningarna i fiskeloggboken tas in i lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken.

Lagarna avses träda i kraft den 1 maj 2021.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Regeringens proposition innehåller ändringsförslag till två lagar som reglerar yrkesmässigt fiske. Det föreslås att lagen om det nationella genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik (den s.k. genomförandelagen) ändras i fråga om vissa bestämmelser om aktörsspecifika fiskekvoter. Vid ingången av 2017 införde Finland ett system med aktörsspecifika fiskekvoter i enlighet med genomförandelagen. Fiskekvoterna tilldelas kommersiella fiskare i form av överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter för viss tid. Kvotsystemet gäller endast de kvoterade fiskarter som avses i lagen, dvs. strömming, vassbuk och lax. I propositionen ingår dessutom en ändring av 20 § i lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken, där det föreslås en bestämmelse om bemyndigande att utfärda förordning.

Syftet med kvotsystemet är att stärka de kommersiella fiskarnas möjligheter att planera sin verksamhet och tiderna för den så att verksamheten kan tillgodose efterfrågan på marknaden samt att jämna ut och öka marknadsutbudet av inhemsk fisk. Detta möjliggör för sin del bättre lönsamhet i näringsverksamheten. Utskottet har beträffande kvotsystemet ansett att det är nödvändigt se till att de överlåtbara nyttjanderätterna för fiskekvoter inte koncentreras hos få och stora innehavare. Det är angeläget att säkerställa öppen marknadskonkurrens och förebygga de negativa konsekvenserna av en eventuell dominerande marknadsställning (JsUB 16/2016 rd - RP 103/2016 rd). De nu föreslagna ändringarna i genomförandelagen förbättrar möjligheterna att övervaka begränsningarna i fråga om koncentrationen av nyttjanderätter. Jord- och skogsbruksutskottet anser att anmälningsförfarandet i fråga om ägarunderlaget för kommersiella fiskare som innehar nyttjanderätt och ändringar i ägarunderlaget inte oskäligt mycket ökar arbetet för kommersiella fiskare eller tillsynsmyndigheten och att det behövs för att tillsynen över begränsningarna av koncentrationen ska kunna förbättras. Det är viktigt att anmälningsskyldigheten också gäller utländ-

ska sammanslutningar och koncerner, eftersom strömmings- och vassbukfiske också bedrivs av utländska företag.

Utöver ändringarna av fiskekvoterna ska 37 § i genomförandelagen ändras på så sätt att det införs en möjlighet att snabbt fastställa en tillfällig handelsbeteckning i fråga om nya handelsbeteckningar på fiskeri- och vattenbruksprodukter. Det ökar flexibiliteten vid marknadsföringen av nya produkter.

Bemyndigande att utfärda förordning om anteckningar i fiskeloggboken

I lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken föreslås ett bemyndigande att utfärda förordning om anteckningarna i fiskeloggboken. Syftet med förslaget är att kunna utfärda tekniska och striktare bestämmelser än de nuvarande EU-bestämmelserna om anteckningar i fiskeloggboken. Det undantag som för närvarande är fastställt för Östersjön innebär att den mängd som uppvägts för hela fångsten inte får avvika mer än tio procent från den uppskattade mängden. I propositionen föreslår regeringen att förordningen ska föreskriva att den tillåtna avvikelsen för varje landad art är tio procent. Enligt uppgift gäller de föreslagna bestämmelserna om fiskeloggbok i synnerhet fiske av strömming och vassbuk med trål och inrapportering av fångster från cirka 30 trålare.

Utskottet har ansett det viktigt att exploateringen av fiskbestånden i Östersjön och besluten om fiskekvoter bygger på tillförlitlig och aktuell vetenskaplig information och på målet för maximalt hållbart uttag. Utskottet påpekar att fiskbestånden måste vara hållbara också för att användningen av inhemsk fisk ska kunna ökas i enlighet med målet i regeringsprogrammet. I syfte att öka den hållbara användningen av vild fisk har potentialen bedömts vara störst i fråga om strömming och annan fisk såsom vassbuk, som för närvarande utnyttjas bristfälligt på livsmedelsmarknaden. Regeringen har reserverat en miljon euro för understöd till företag inom fiskerisektorn för att öka användningen av underutnyttjad inhemsk fisk. Vid bedömningen av fiskbestånden i Östersjön och särskilt vid bedömningen av beståndet av strömming i Bottniska viken har det förekommit problem som också har påverkat fisket och fiskförädlingen och försvårat den ekonomiska planeringen av verksamheten. Mot denna bakgrund anser utskottet att de föreslagna bestämmelserna om fiskeloggbok är motiverade och att de förbättrar fångststatistikens tillförlitlighet och kunskapsunderlaget för bedömning av fiskbestånden.

En förutsättning för att införa nationella skyldigheter för fiskeföretagen är att iakttagandet av dessa skyldigheter inte kräver en orimlig arbetsbörda eller leder till oavsiktliga överträdelser som företagen inte kan undvika. Enligt propositionen är den föreslagna avvikelseregeln på tio procent artspecifik men gäller också hela fångsten. Den beräknas i båda fallen i förhållande till hela fångsten för att undvika en oskälig börda för fiskeföretagen. När bestämmelserna om fiskeloggbok verkställs och när tillsynsmyndigheten tolkar dem ska det på motsvarande sätt ses till att fiskeföretagarna inte orsakas onödig administrativ börda eller andra oskäliga påföljder.

Vid behandlingen av förslaget till revidering av förordningen om tillsyn över Europeiska unionens fiskeripolitik har Finland föreslagit att kravet på motsvarande bestämmelser om fiskeloggbok ska gälla alla aktörer inom hela unionen. Utskottet framhåller att Finland också på ett bredare plan har arbetat långsiktigt inom EU för att få bukt med det olagliga fisket och utveckla övervak-

ningen av fisket, och det finns skäl att fortsätta med detta arbete. Utskottet förutsätter därför att regeringen arbetar för att samordnade krav så snart som möjligt införs för alla kommersiella fiskare som bedriver verksamhet i Östersjön.

Avslutningsvis

Sammantaget anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslagen utan ändringar.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Jord- och skogsbruksutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1 och 2 i proposition RP 256/2020 rd utan ändringar.

Helsingfors 11.3.2021

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Anne Kalmari cent
vice ordförande Ritva Elomaa saf
medlem Markku Eestilä saml
medlem Seppo Eskelinen sd
medlem Satu Hassi gröna
medlem Janne Heikkinen saml
medlem Mikko Kärnä cent
medlem Mikko Lundén saf
medlem Sari Multala saml
medlem Jari Myllykoski vänst
medlem Anders Norrback sv
medlem Jenni Pitko gröna
medlem Piritta Rantanen sd
medlem Peter Östman kd.

Sekreterare var

utskottsråd Tuire Taina.